

Slutrapport

Projektrubrik: Naturvårdande skötsel i ädellövskog - en bildguide

Huvudsökande: Jörg Brunet

Projektets löptid: 2021-07-01 -- 2024-01-31

Populärvetenskaplig sammanfattning

Projektets bildguide handlar om naturvårdande skötsel i ädellövskog och är en fristående uppföljare till skriften Bruka och bevara ädellövskogen som utkom 2010. Medan den förra bildguiden omfattade alla målklasser, fokuserar denna guide främst på målklasserna Produktion med Förstärkt hänsyn (PF) och Naturvård Skötsel (NS). Målklassen Naturvård Orört (NO) ingår när frågan diskuteras om aktiva skötselåtgärder är nödvändiga för att utveckla naturvärdena. Guiden riktar sig således till alla som arbetar i ädellövrika skogsbestånd med naturvårdsmål. Den presenterar åtgärder och deras effekter för viktiga skogstyper samt exempel som kan tjäna som långsiktiga målbilder. De flesta exemplen är från Skåne och Blekinge. Erfarenheterna bör dock även vara relevanta för övriga delar av södra Sverige, då Skåne och Blekinge innehåller en stor variation av ädellövmiljöer i både slätt-, mellan- och skogsbygd.

I första delen diskuteras kortfattat ädellövskogens historia och ekologi. Det är viktigt att förstå varför dagens ädellövskogar ser ut som de gör och varför de kan behöva en viss sorts skötsel för att naturvärdena ska gynnas. Den andra delen handlar om ekbestånd som ofta har ett behov av naturvårdande skötsel- eller restaureringsåtgärder. Här presenteras främst exempel från obetade ekbestånd på skogsmark, men det diskuteras också vad man bör tänka på om man inför tamdjursbete i tidigare obetad ekskog. Skötsel av befintliga ekhagar behandlas endast kortfattat i denna skrift. För det finns sedan tidigare bra handledningar, och ekhagar omfattas som jordbruksmark också av andra lagar och regler än skogsmarken.

I tredje delen diskuteras naturvårdande skötsel i bokskog där det finns både stora skillnader men även vissa likheter jämfört med ekskogar. Den fjärde delen handlar om ädellövskog där varken ek eller bok dominerar, och där tas även de utmaningar upp som har följt i spåren av almsjukan och askskottsjukan. I del fem presenteras exempel från en skogsfastighet, Tranemåla i Blekinge, där författaren har varit delaktig i skogsskötseln sedan 2015. I Tranemåla finns ek- och bokskog samt olika typer av blandskog med ädellövinslag.

Resultat

Under 2023 har jag kunnat arbeta koncentrerad med bildguiden. Manusets har sedan reviderats efter fackgranskning av följande experter: Elisabeth Arvidsson (Skogsstyrelsen), Gunilla Davidsson Lundh (Länsstyrelsen i Skåne), Jonas Hedin (Länsstyrelsen i Kalmar), Matts Lindblad (SLU), Mats Niklasson (Nordens Ark), Jörgen Nilsson (Länsstyrelsen i Skåne) och Helene Reiter (Grenverket). Jag har också haft mycket god hjälp av Katarina Ekegren, kommunikatör vid Samnordisk Skogsforskning (SNS), som har formgivit guiden med SLU's rapportmall som utgångspunkt. Rapporten är nu i det närmaste klar för tryck. Jag skickar en PDF separat med e-post, då filen är för stor för att bifogas här. En sista slutredigering återstår innan provtryck. Efter provtryck och eventuella justeringar av bildkvaliteten kommer jag att planera utgivningen i skogsfakultetens rapportserie.

Rapporten kommer att vara fritt nedladdningsbar i en PDF-version. För en planerad tryckupplaga behöver jag söka kompletterande finansiering från skogsfakultetens publikationsfond.

Målbeskrivning

Projektmålet med att producera bildguiden Naturvårdande skötsel i ädellövskog har nu uppnåtts. Projektet har avslutats i enlighet med den reviderade tidsplanen, som förlängdes med sju månader från 30 juni 2023 till 31 januari 2024.

Kommunikation och nyttiggörande av resultat

Efter provtryck och eventuella justeringar av bildkvalitén kommer jag att planera utgivningen i skogsfakultetens rapportserie. Rapporten kommer att vara fritt nedladdningsbar i en PDF-version. För en planerad tryckupplaga behöver jag söka kompletterande finansiering från fakultetens publikationsfond. SLUs pressavdelning och institutionens för sydsvensk skogsvetenskaps kommunikatör kommer att marknadsföra guiden när den publiceras, till exempel som webbnyhet och som nyhetsbrev.